

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 15378
Tarih : 19.11.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 19/11/2021 16:22
Sayı: E-120.10-
0916023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Resmi olmayan rakamlara göre Türkiye’de 2 milyonun üzerinde çocuk işçi vardır ve bu sayı yaz aylarında 5 milyona yaklaşmaktadır. Çocuk işçiliği ile ilgili bir önlem alınmadığı gibi çocuklara giderek daha tehlikeli, güvencesiz ve kötü çalışma koşulları dayatılmakta ve dolayısıyla çocuk iş cinayetleri artmaktadır.

Türkiye’de giderek artan çocuk işçiliğinin engellenmesi için yapılabileceklerin tespiti ve çözümü adına Anayasa’nın 98’inci, İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Kemal PEKÖZ

Adana Milletvekili

GEREKÇE

Çocukları ekonomik sömürüye, eğitimleri açısından sakıncalı durumlara, sağlıklarını tehdit eden koşullara maruz bırakan, fiziksel, zihinsel, manevi ve sosyal gelişimine engel olan ve çocukluklarından mahrum eden her tür çalışma çocuk işçiliği olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye’de resmi olmayan rakamlara göre 2 milyonun üzerinde çocuk işçi vardır ve bu sayı yaz aylarında 5 milyona yaklaşmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2015 yılı verilerine göre çocuk işçi sayısı 693 bin iken; 2018 yılı istatistiklerine göre 15-17 yaş grubundaki çocukların işgücüne katılma oranı 2017 yılında yüzde 20,3 iken 2018 yılında yüzde 21,1’e yükselmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın 2022 yılı bütçe teklifinde yer alan bilgiye göre ise 2020 yılında tespit edilen çocuk işçi sayısı 12 bin 457 olurken, bu sayının 2021 yılının sonunda 27 bin, 2022 yılının sonunda 28 bin ve 2023 yılının sonunda ise 29 bine ulaşılacağı öngörülmüştür.

Hükümetin “istihdam seferberliği” kapsamında işverenler, işveren teşviklerinden yararlanarak Millî Eğitim Bakanlığı ile protokoller imzalamakta ve yaklaşık 1,5 milyon çocuğu stajyer-kursiyer-çırak olarak çalıştırmaktadır. Çıraklık ve stajyerlik yapan çocuklar, sosyal güvenlik koruması olmadan, işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerinden uzak, çoğu zaman yetişkinlerle aynı iş yaptırılarak çalıştırılmaktadır. Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer’in yaptığı "2021 yılının ilk 9 ayında meslek liselerindeki üretimden 418 milyon 591 bin TL gelir elde edildi" açıklaması da meslek lisesi öğrencilerinin öğrenci statüsüne sahip olmalarına karşın emeklerinin nasıl sömürüldüğünü ortaya çıkarmıştır. Özellikle pandemi döneminde dezenfektan, maske vb. ürünlerin üretiminde yer alan meslek lisesi öğrencileri de çocuk işçi kapsamına dahildir.

Çocuk işçilerin büyük bir kısmı ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmakta ve eğitim hakkından yoksun bırakılmaktadır. Çocuk işçiliği ile ilgili bir önlem alınmadığı ve çocuk işçi çalıştıran sektörler denetlenmediği gibi çocuklara giderek daha tehlikeli, güvencesiz ve kötü çalışma koşulları dayatılmakta ve dolayısıyla çocuk iş cinayetleri artmaktadır. İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi’nin (İSİG) verilerine göre; 2015 yılında en az 63, 2016 yılında en az 56, 2017 yılında en az 60, “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı” ilan edilen 2018 yılında en az 67, 2019 yılında en az 67, 2020 yılında en az 68 ve 2021 yılının ilk 10 ayında en az 53 çocuk/genç işçi iş cinayetinde yaşamını yitirmiştir. 2013 yılından bugüne kadar en az 513 çocuk/genç işçi iş cinayetinde yaşamını yitirmiştir. Çocuk iş cinayetlerinin en yüksek olduğu sektör yüzde 12 ile tarım sektörüdür. Tarımın ardından en fazla çocuğun çalıştırıldığı alanlar hizmet sektörü, inşaat, sanayi, maden, küçük atölye ve işletmeler, tamirhaneler ve sokaklardır. Mendil satıcılığı, atık

kâğıt toplayıcılığı, garsonluk, seyyar satıcılık gibi çocukların çalışmasının yasak olduğu alanlarda çalışan çocuklarda çalışma yaşı 10'un altına düşmüştür. Ücretsiz aile işçiliğinin ve küçük yaşta çalışmanın yaygın olduğu tarım sektörü 50 ve daha az işçi çalıştıran tarım işletmeleri bakımından denetlenmenin dışında bırakılan ve yaptırım uygulanması mümkün olmayan bir sektördür.

Çocuk işçiliğinin engellenmesi için çocuk işgücünü teşvik eden ve bunun altyapısını oluşturan etmenlerin belirlenmesi, yasa dışı çocuk işçi çalıştırmayı önlemeye yönelik tedbirlerin alınması, bunun ile ilgili denetimlerin etkin bir şekilde yapılması ve ilgili mevzuatların yenilenmesi gerekmektedir. Tüm bu nedenlerden ve verilerden hareketle giderek artan çocuk işçiliğinin engellenmesi için yapılabileceklerin tespiti ve çözümü adına bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Tham.
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Ç. Kaya
4			
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	Habip Eksik
6	SIDIK TAŞ	SİİRT	Sidik Taş
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	Nuran İmir
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali Can Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin Kaçmaz
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye Tosun
11	RIDVAN TURAN	MERSİN	Ridvan Turan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abdullah Koç
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer Öcalan
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	Muazzez Orhan Işık
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Zeynel Özen
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	Dilşat Canbaz Kaya
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	Hasan Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat Çepni
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	Ali Kenanoğlu